

Előterjesztés
a Balaton Kiemelt Térség 2023 - 2028. közötti időszakra vonatkozó Regionális
Környezetvédelmi Programja Egyeztetési Változatának elfogadásáról

A Balaton Fejlesztési Tanács (a továbbiakban BFT) munkaszervezetével, a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökséggel közösen úgy határozott, hogy el kívánja készíteni a térség környezetvédelméhez kapcsolódóan a Regionális Környezetvédelmi Programot a 2023-2028 közötti időszakra vonatkozóan.

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvénnyel összhangban a BFT feladata, hogy a régió szereplőivel együtt meghatározza a térség fejlesztési irányait, támogassa a fejlesztési programok, projektek kidolgozását a BKÜ területén, továbbá koordinálja, és a rendelkezésre álló fejlesztési források segítségével ösztönözzé a térség fejlődését szolgáló vízvédelmi, turisztikai, gazdasági beruházásokat. A Tanács célja, hogy egységes ösztönző, támogató rendszer biztosításával önálló programok megvalósításával és a kormányzati szereplőkkel együttműködve biztosítani tudja a térség fejlődését.

Ahogy Európa más területein, úgy a Balaton Régióban is tetten érhetőek bizonyos kedvezőtlen környezeti folyamatok, amelyek mögött általában a gazdasági-társadalmi-természeti egyensúly rövidtávú gondolkodás miatti eltolódása áll. Ezzel párhuzamosan a térségben is megjelent a felelősségteljes szemlélet, amely megfelelő szakértelemmel és forrásokkal párosítva képes a fenntarthatóság érvényesítésére.

A regionális környezetvédelmi programnak célja a környezeti elemek vizsgálata, a kedvező, illetve hátrányos folyamatok számbavétele, illetve az ezekkel kapcsolatos társadalmi és gazdasági összefüggések feltárása, és ezt követően egy stratégiai feladatterv készítése.

Jogszabályi háttér

Az 1995. évi LIII. törvény értelmében a regionális/területi környezetvédelmi program kidolgozásának célja a környezeti elemek vizsgálata, a kedvező, illetve hátrányos folyamatok számbavétele, illetve az ezekkel kapcsolatos társadalmi és gazdasági összefüggések feltárása, és ezt követően egy feladatterv készítése.

Az 1995. évi LIII. törvény 48 §-a tartalmazza „A környezetvédelem tervezési rendszeré”-t – ennek is a 48/B § és 48/C §-a rögzíti a területi / regionális környezetvédelmi programok kidolgozásával kapcsolatos szabályozást.

A feladat indoklása és célja

A környezet védelme, a természeti értékek megőrzése napjainkra a társadalmi-gazdasági élet meghatározó részévé vált. Ennek alapvető oka egyrészt a hosszú távon nem fenntartható gazdálkodás következtében a természeti erőforrások egyre gyorsabb ütemű felhasználása, másrészt a gazdasági tevékenységek hatásaként a környezetbe kibocsátott szennyező anyagok növekvő mennyisége. Mindezek eredményeképpen - a gazdasági változások kétségtelen előnyös vonatkozásaival párhuzamosan - szinte minden környezeti elem állapota romlott. Ugyanakkor a megfelelő környezeti feltételek nélkülözhetetlenek a jelen és a jövő nemzedékek jólétének, egészséges életének biztosításához. A társadalmi-gazdasági feladatok végrehajtásával párhuzamosan, azokkal együtt kell a környezetvédelem problémáit megoldani. Mindezeket felismerve kezdődött meg a Balaton Kiemelt Térségben az a környezetvédelmi tevékenység, amelynek keretében került sor a regionális környezetvédelmi program elkészítésére.

A Program kapcsolódási alapelvei

A környezetvédelmi program főbb irányvonalainak meghatározása a következő alapelvek figyelembevételével történt:

- a környezetvédelmi törvényben is szereplő alapelvek, amelyek alapvetően a környezethasználat helyes módjára (elővigyázatosság, megelőzés, helyreállítás), a felelősség vállalására (szennyező fizet), a közérdekből fakadóan az együttműködés és átláthatóság fontosságára hívják fel a figyelmet (tájékoztatás, nyilvánosság);
- a környezeti problémák, jelenségek, folyamatok összetettségéből eredően mind nagyobb teret kell kapnia a holisztikus megközelítésnek (összefüggések vizsgálata, hatásfolyamatok feltárása), az integráció elvének, valamint a rövid, közép és hosszú távú szempontok egyidejű figyelembe vételének;
- a területiség figyelembe vétele átfogó elvének érvényesítése, a fenntartható térhasználat, a kedvező területi hatások elősegítése és területi szinergia megvalósítása, a környezeti, társadalmi és gazdasági adottságokhoz illeszkedő, területileg differenciált beavatkozások kialakításának elve;
- a környezeti problémák megelőzése a térség társadalmának támogatását igényli, ezért különösen fontos a tervezés és a megvalósítás során a partnerség, a szubszidiaritás és a példamutatás elve;
- kiemelt figyelmet kell szentelni az esélyegyenlőség, a társadalmi igazságosság, valamint a nemzedéken belüli és nemzedékek közötti szolidaritás elvének; ezek egyúttal kapcsolódnak a helyi erőforrások fenntartható hasznosításának elvéhez, miszerint törekedni kell a közösségek szükségleteinek helyi szinten, helyi erőforrásokból történő kielégítésére, de egyben a helyi sajátosságok, sokszínűség, készletek védelmére.

Továbbá Magyarország Alaptörvényének (P) cikke kimondja:

„(1) A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.”

Ezen alapelvek következetes érvényesítése a tervezésen túl a megvalósításnak is fontos eleme kell, hogy legyen.

A programkészítés módja

A regionális környezetvédelmi program a Nemzeti Környezetvédelmi Programra épülő olyan dokumentum, amely szakszerűen megalapozza egy térség specifikus környezetvédelmi tevékenysége(i)t. Egy **helyzetfelmérésre** épül, amely egy viszonylag rövid időszak környezetvédelmi alapadataiból indul ki. A helyzetértékelés ismerteti és elemzi a környezet állapotát, az azt befolyásoló főbb társadalmi, gazdasági folyamatokat, terheléseket. A helyzetértékelés az aktuális adatok ismertetésén túl a tendenciák bemutatására is törekszik.

A regionális környezetvédelmi program készítése során a térségben illetékes hatóságok, szakhatóságok, szolgáltatók, fejlesztésben érdekelt szervezetek biztosítottak releváns adatokat, amelyek beépítésre kerültek a programba. Továbbá az internetes felületeken elérhető adatrendszerekben legyűjthető adatok kerültek felhasználásra (pl. Központi Statisztikai Hivatal, (KSH), Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR), Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR), Országos Légszennyezettség Mérés-hálózat (OLM) ...).

Továbbá kiemelten kell azt figyelembe venni, hogy a térségben számos olyan természeti érték van, amelyek védelméről gondoskodni kell. A program a meglévő értékekkel kapcsolatos

felelősség teljes tudatában, azok megőrzésének igényével készült. Ennek megfelelően a megvalósítása a régió teljes lakosságának, üdülő tulajdonosoknak és az ideérkező vendégeknek egyaránt érdeke és ügye kell, hogy legyen.

Ezt követően szükség volt egy **környezeti jövőkép kialakítására** a térség számára. A végső cél, hogy a régió lakóinak életminősége, komfortérzete jelentősen javuljon és a térség területén található természeti kincsek előnyeit turisztikai és gazdasági szempontból ki tudja használni, ugyanakkor az ennek érdekében megvalósuló fejlesztések az ökoszisztéma teherbíró képességét ne haladják meg, működjenek a megtartó funkciók, a védett értékek ne károsodjanak. Fokozatosan el kell érni, hogy az emberek belső igényévé váljon a tiszta, egészséges környezet és mindez párosuljon egy fenntartható, környezettudatos magatartás, életszemlélet kialakításával.

A **környezetvédelmi stratégia** célja - az V. Nemzeti Környezetvédelmi Program, II. Biodiverzitás Stratégia, II. Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia céljaival, a környezet védelmét szolgáló jogszabályokkal, valamint Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervére vonatkozó előírásokkal, a megyei programokkal összhangban: célkitűzések, prioritások, környezetvédelmi stratégiai szempontok meghatározása. A következő táblázat tartalmazza a Balaton Kiemelt Térség környezetvédelmi programjának stratégiai célrendszerét.

Stratégiai cél	Stratégiai terület
1.) A térség lakói életkörülményeinek és életminőségének javítása és a vonzó vidéki életmód megteremtése, valamint az emberi egészséget károsító, veszélyeztető hatások megelőzése, csökkentése, megszüntetése.	Levegőminőség javítása
	Zajterhelés csökkentése
	Egészséges ivóvíz biztosítása
	Szennyvízelvezetés és tisztítás
	Zöldterületek védelme, zöldinfrastruktúra fejlesztése, épített környezet védelme
	Az emberi egészség védelme
2.) Környezeti, táji és természeti értékek megóvása, helyreállítása, fenntartható használata. illetve a természet védelmének szem előtt tartása a térség gazdasági, társadalmi fejlesztése során.	Biológiai sokféleség megőrzése, természet és tájvédelem
	Talajvédelem, fenntartható területhasználat
	Felszíni, felszín alatti vizek védelme
3.) A térség adottságaihoz és hagyományaihoz illeszkedő, a környezeti, társadalmi és gazdasági szempontokat egyaránt figyelembe vevő erőforrás takarékoság, és a hatékonyság javítása. A fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése, környezetbarát, és versenyképes termelési és szolgáltatási technológiák alkalmazása, a gazdaság körforgásos működésének erősítése.	Energiatakarékosság, energiahatékonyság
	Hulladékgazdálkodás
	Erdőgazdálkodás
	Közlekedés és környezet
4.) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzethez méltó üdülőhely minőségi fejlesztése oly módon, hogy az biztosítani tudja a lakó és üdülőnépesség rekreációs igényét, biztonságát a környezeti károk megelőzésének figyelembe vételével.	Turizmus és környezet
	Környezetbiztonság
5.) A környezettudatos életszemlélet erősítése, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képesség javítása, valamint a partnerség fejlesztésének előtérbe helyezése.	A lakosság környezettudatosságának erősítése
	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képesség javítása

A környezetvédelmi program stratégiai céljainak (5) és az ahhoz kapcsolódó stratégiai területeknek (1-17) a kibontását tartalmazza részletes indoklással a megfogalmazásra került 56 **cselekvési irány és feladat**. Az egyes stratégiai területek és meghatározásra került feladatok több startégiai cél elérését is elősegítik, illetve más stratégiai területekhez is kapcsolódnak.

Az előterjesztés mellékletét képezi a Balaton Kiemelt Térség 2023 - 2028. közötti időszakára vonatkozó Regionális Környezetvédelmi Program Egyeztetési Változata.

Az 1995. évi LIII. törvény 48 §-a tartalmazza „A környezetvédelem tervezési rendszeré”-t – ennek is a 48/F § -a rögzíti a területi környezetvédelmi program hatósági egyeztetésének menetét.

Kérjük tisztelt Balaton Fejlesztési Tanácsot, hogy a Balatoni Integrációs Kft. által kidolgozásra került: Balaton Kiemelt Térség 2023 - 2028. közötti időszakra vonatkozó Regionális Környezetvédelmi Programja Egyeztetési Változatát fogadja el, hogy a program hatósági egyeztetését meg lehessen valósítani.

Siófok, 2023. 11. 28.

Dr. Molnár Gábor
ügyvezető igazgató

Készítette: Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

..../2023 (12.15.) BFT határozat

A BFT a Balatoni Integrációs Kft. által kidolgozásra került: Balaton Kiemelt Térség 2023 - 2028. közötti időszakra vonatkozó Regionális Környezetvédelmi Programja Egyeztetési Változatáról szóló előterjesztést megárgyalta és elfogadja.

A BFT felhatalmazza a Balatoni Integrációs Kft.-t, hogy a regionális környezetvédelmi program jogszabály által előírt hatósági egyeztetését az illetékes hatóságokkal, szervezetekkel lefolytassa.

Felelős: Dr. Molnár Gábor ügyvezető

Határidő: értelem szerint